

A „Vérfolyó csatája” és a búrok Fogadalmi Napjának története

A „Fogadalom Napja” (a búrok afrikaans nyelvén *Geloftedag*, vagy *Dingaansdag*) Dél Afrika egyik legnagyobb vallási jellegű nemzeti ünnepe volt egészen 1994-ig, amikor a fehér uralom megszűnésével a csalóka hangzású és ma már nyilvánvalóan hamis tartalmúnak bizonyosodott „Megbékélés Ünnepevel” lett felváltva. Az ünnep eredete az 1838. december 16.-án lezajlott Ncome-folyó menti csatához vezethető vissza, amire a búrok inkább a *Slag van Bloedrivier*, azaz, „A csata a Véres-folyónál” névvel utalnak. A megnevezés abból fakadt, hogy a folyómenti csata után a folyó vizét teljesen vörösre festette a több ezer elesett zulu harcos vére. Noha az esélyek koránt sem voltak egyenlők, a mindössze 467 búr *voortrekker* (pionír, úttörő) hatalmas és hihetetlen győzelmet aratott az őket megtámadó mintegy 20 ezer fős zulu sereg fölött. Mi vezette győzelemre ezeket a fehér, izraelita származású és elkötelezetten keresztény búr telepeseket? Nos, az hogy a szinte reménytelen helyzetben atyáik, Ábrahám, Izsák és Izrael Istenének a közbenjárását kérték, ígéretet téve arra, hogy amennyiben megsegíti őket, akkor ők és az utódaik egy nemzeti *shabat*-ként, vagyis munkaszüneti ünnepnapként fogják megünnepelni a továbbiakban. Izrael Istene meghallgatta őket, győzelmet adott nekik, a búrok pedig megtartották fogadalmukat. Megjegyzem, a cikkel kapcsolatos hosszadalmas kutatómunka alkalmával azt tapasztaltam, hogy a csatát bemutató leírások nagy része ma már a politikai korrektség szigorú szűrőjén keresztül vázolja fel az eseményeket, azt érzékeltetve, hogy ez a szekuláris történelem egy mellékes epizódja volt - annak ellenére, hogy az eredeti források kivétel nélkül és a leghatározottabb módon az isteni gondviselésnek és közbenjárásnak tulajdonítják a harcok kimenetelét. Mi a leghatározottabban a bibliai történelem részeként kezeljük ezt a példás értékű eseményt. Röviden a búrok általánosabb történelme is bemutatásra kerül.

Isten Egyházának Gyülekezetei

Copyright © 2018, Póli Pál, Isten Egyházának Gyülekezetei

Minden jog fenntartva. A honlapon található kiadványok szabadon másolhatóak és terjeszthetőek, amennyiben a teljes szöveg, változtatás vagy törlés nélkül kerül másolásra illetve terjesztésre. A kiadó nevét, címét és a kiadási jogot fel kell tüntetni. Ár nem számítható fel érte. Kritikai elemzésekhez felhasználhatók rövid kivonatok a kiadási jog megsértése nélkül.

<http://www.churchofgod.hu>

A történelmi kontextus

Mint tudjuk, Izrael népeinek egy sajátos és próféciailag előre jelzett azonosító jegye az, hogy a kor végéhez közeledve felveszik atyjuknak, Jákobnak az áldásait, miszerint uralni fogják a tengereket, eljutnak a föld távoli, természeti kincsekben gazdag területeire és birtokukba veszik azokat (*1Móz. 49*). Az adott időben az Isten által vezérelt történelmi folyamatok biztosították mindezek megvalósulását. Nem véletlen volt az, hogy a Dél-Afrikába telepedett búrok története szinte egy időben bontakozott ki az [Amerikát megalapító pilgrimek](#) történetével, s kísértetiesen hasonló körülmények között ment végbe. Eljött ugyanis az elrendelt ideje annak, hogy valóra váljanak Isten próféciák által ismertett azon ígéretei, miszerint az izraelita nemzetek gazdag kolonizáló nemzetekké lesznek.

1497 novemberében Vasco da Gama megkerülve az afrikai kontinens déli csücskén elhelyezkedő Jóreménység fokot eljutott az Atlanti-óceánról az Indiaira, miáltal egy fontos kereskedelmi útvonal jött létre. A nagy felfedezésekkel teljesen megváltozott az addigi világ, s lehetőség nyílt egy páratlan gazdasági fellendülésre. Ekkoriban Dél-Afrika csücskében az egyedüli civilizált emberek a veszélyes sziklás partvidéken zátonyra futott európai, elsősorban portugál hajótörtek voltak. A Holland Kelet-indiai Társaság 1652-ben hozott létre egy gyarmati területet Dél-Afrikában, megalapítva a mai Fokvárost, ami egy állomásként, illetve ellátó helyként szolgált a keleti irányba haladó, vagy onnan visszatérő kereskedelmi hajóik számára. 1662-ben a fokvárosi település fehér lakosainak száma mindössze 250 fő volt. Ezek az első európai telepesek hollandok voltak, akik az izraelita Zebulon törzséből származnak. Mint már említve volt, ez hozzávetőleg egy időben történt azzal, hogy Amerikában a [Pilgrim Alapító Atyák](#) létrehozták a James Town települését, elplántálva az Új Kontinensen Izrael születésjogi örökösének, Józsefnek a törzsi elemeit. Pontosan ebben az időszakban kezdődtek meg azok a migrációs és gazdasági folyamatok, amelyek levetették az alapjait annak, hogy a próféciáknak megfelelően a kor végéhez közeledve Jákob/Izrael törzsei felvehessék az egyéni áldásaikat. Az izraeliták terjeszkedési tendenciája így megállíthatatlan volt, s a XIX. században már Jákob fiai birtokolták a föld ásványokban és természeti kincsekben leggazdagabb területeinek jelentős részét, József törzsével - a Brit Birodalommal és Amerikával - az élen. A búrok ugyancsak Izrael házában bizonyos törzsi elemeiből, elsősorban holland, flamand, fríz, kisebb részt pedig francia hugenotta, és németalföldi szabad protestáns telepesekből összetevődött népesség, s dél-afrikai terjeszkedésüket az adott folyamatok kontextusában kell értelmeznünk.

A Holland Kelet-indiai Társaság fokvárosi hídfője nem volt képes elegendő gabonát biztosítani sem a lakosoknak, sem a hajók ellátása számára, így a vezető „Tizenhetek Tanácsa” engedélyezte a további holland telepesek, elsősorban farmerek bevándorlását a fokvárosi kolóniára. 1707-ben a telepesek száma már meghaladta az 1800 főt. A Holland Kelet-indiai Társaságnak nem volt határozott szándékában létrehozni egy „Afrikai Új Hollandiát” és szigorúan kontrolálni kívánta az ott élő emberek életének minden aspektusát. A már afrikai születésű búrok azonban

kialakítottak egy sajátos kultúrát, kiépítették a farmjaikat, állatállományokkal gazdagodtak és Afrikát tekintették a szülőhazájuknak. Nem mellékesen a szóban forgó gazdasági társulat elnyomása alatt sem kívántak élni, s ezen okoknál fogva szánták el magukat egy független afrikai búr állam megalapítására. Őket követték aztán a további, szabadabb élet után vágó holland és egyéb betelepedők.

Megjegyzés: Az 1602-ben megalapított Holland Kelet-indiai Társaság volt a világ első igazi multinacionális vállalata, és az első, amely részvényeket adott ki pénzügyei finanszírozására, létrehozva a modern tőzsdét. A gyarmatokról származó áruk forgalmazása óriási hasznot jövedelmezett ennek a társaságnak, s a nemzetközi pénzforgalom központja Amszterdam volt. **A társaság kvázi önálló államként működött, saját kormányzattal, zsoldos hadsereggel és flottával rendelkezett, önálló külpolitikát folytatott, hadat üzent és békét kötött, emellett pénzt vert, illetve adott ki. Mi több hatalmában volt ítéleteket hozni és az elítélteket kivégezni, vagy rabszolgává tenni! Mai szóval élve ez volt a „Mélyállam”.** A XVI. század közepére a részvények jelentős részét már portugál és spanyol gyémántkereskedő zsidók vásárolták fel. Röviden szólva, ez a társulat képezte a kor sötét luciferiánus „háttérhatalmi” elitjét, ami csak a Brit Birodalom létrejötte után tette át központját a londoni „The City”-be, ekkor már a Brit Kelet-indiai Társaság néven. Mondani sem kell, ez az érdekcsoport nagyon nem szívelte a búrok független államalapítási törekvéseit és befolyásának növekedésével több kísérletet tett a teljes megsemmisítésükre. Még korunk jellegzetes, multikulturális köntösbe bújtatott búr ellenes retorikája is ennek a luciferi gyűlöletkampánynak a folytatása. A háttérhatalom nem felejt, s ez talán közrejátszik abban, hogy senki nem figyel a búrok jelenlegi kálváriájára.

A boer nemzeti karakter

A telepések északi és északkeleti irányba kezdtek elszivárogni Fokvárosból, hogy a lehető legmesszebb kerüljenek a Holland Kelet-indiai Társaság által irányított területtől, és persze azért, hogy megfelelő termőföldeket találjanak. A fiatal nemzetnek kialakult egy sajátos karaktere, amit a „*trekgees*”, az „úttörőszellem” formált meg. A trekkerek nem szívelték a kormányzatokat és azok túlkapásait, rendkívül individualisták voltak. Életvitelüket a Szentírás határozta meg, azt tartották, hogy a Biblia az egyedüli és közvetlen útmutató az ember számára. Az amerikai pilgrimikhez hasonlóan ők is választott nemzetnek tartották magukat, akik birtokba veszik az ígéret földjét és bibliai történelmet írnak. Az ószövetségi könyveket ugyan olyan relevánsnak tartották, mint az újszövetségeket. A családban mindenkinek meg volt a maga feladata. A vándorlások során az asszonyok és az idősebbek vezették a szekereket, a gyerekek és a cselédek az állatokat, a férfiak pedig a tábor előtt biztosították a terepet. Az életmód és a szükség kiváló lovasokká és lővésszékké tette a búrokat. Fegyverük a kovás puskazárral működő *snaphaan* (muskéta) volt, amit teljes vágásban is képesek voltak olyan gyorsan újratölteni, hogy percenként több lövést leadjanak vele. A *trekboer*-ek sok tekintetben az amerikai nyugatot birtokba vevő keménykötésű, dolgos, független és a bibliai értékrendekhez szigorúan ragaszkodó keresztény farmerek afrikai megfelelői voltak! Mint ilyen, már a puszta létükkel is kiváltották a

korai háttérhatalmi körök ellenszenvét. Mivel a holland telepesek leginkább mezőgazdasággal foglalkoztak, a holland *boer* szóval utaltak rájuk, aminek jelentése *farmer, földművelő gazda*, vagy *paraszt*. Összességében a búrok Izrael házának bizonyos törzsi elemeiből, elsősorban holland, flamand, fríz, kisebb részt pedig francia hugenotta, és németalföldi szabad protestáns telepesekből összetevődött népeesség. Nyelvük az *afrikaans* a hollandból és franciából ötvöződött, kiegészítve némi fríz és német nyelvi elemekkel, de némi hatással voltak rá az afrikai nyelvek is.

Külön szót érdemelnek a hugenották, akik Rúben törzséből származó francia független „szabad protestánsok” voltak, akiknek a szörnyű üldöztetés elől kellett elmenekülni hazájukból. Az 1700-as években London lakosainak csaknem egyharmadát francia hugenotta menekültek tették ki. Mások német területekre, megint mások pedig Hollandiába menekültek, majd pedig sokuk Dél-Afrikába vándorolt ki. A Cape provinciai Franschhoek-ben máig látható egy hugenotta emlékmű, egy női alak, egyik kezében Bibliával, a másikban letört láncokkal. A hugenották korukat megelőző ismeretekkel bírtak, az egyik legkorábbi olyan munkát, ami az izraelita törzsek modern

identitását tárta fel a hugenotta Dean Abbedie írta meg.

A XVIII. század végére az afrikaanok egy Franciaországnál nagyobb méretű területet birtokoltak. A fekete törzsekkel a Nagy Hal folyónál találkoztak először, s hosszú ideig ez a folyó képezte az ütköző, illetve a határvonalat a két kultúra között. A Fokvárosban székelő Társulat még egy utolsó kísérletet tett arra, hogy a hatásköre alá vonja a telepeseket és magisztrátusokat helyezt ki Graaf Reinetbe és Swellendamba, de ez nyílt lázadást eredményezett. A búrok már 150 éve éltek Afrikában, amikor egy nem várt kihívással kellett szembenézniük.

A brit kihívás

A napóleoni háborúk idején a brit csapatok vették birtokukba Cape Provinciát és Cape Town városát, majd egyre nagyobb számban jelentek meg a brit telepesek is. Angliában ez időben kapott szárnyra a liberalizmus, ami az angliai kereszténység addig konzervatív arculatát is megváltoztatta. Afrikát ellepték a misszionáriusok és az önjelölt hittérítők a maguk liberális „keresztény” tanításaival. A nemes cél a vad afrikai népek evangelizálása és modernizálása volt, az eszköz pedig a liberalizmus. Az angolok magától értetődőnek vették, hogy ők Dél-Afrika urai és figyelmen kívül hagyták az ekkor már 150 éve ott élő búrok érdekeit, ami konfliktushoz vezetett. A liberális angol politika miatt megnövekedett a bűnözés, és az angolok oly annyira bizonyítani kívánták a liberális elkötelezettségüket, hogy peres esetekben minden alkalommal a búrok ellen hoztak ítéletet a feketék javára.

1835-ben a brit kormányzat meghaladva önmagát, az *Ordinance 50* nevet viselő szélsőségesen liberális és egy sor bibliai parancsolatot is áthágó törvényrendelet hozott. Ezzel lényegében

megszüntette volna a búrok önrendelkezési jogát és egyféle kevert népet szándékoztak létrehozni. A feketéknek – határozottan a búrok kárára - különleges előjogokat biztosító *Ordinance 50* eredményezte azt, hogy a fekete afrikaiak ezután tömegesen és folyamatosan vándoroljanak ezekre a területekre, hogy kihasználják ott a saját kultúrájukban addig soha nem látott és élvezett lehetőségeket (az ő leszármazottaikat kívánják bemutatni úgy, mint Dél-Afrika „őshonos” lakosait). Az ekkor már több nemzedéken át ott élő búrok számára ez volt az utolsó csepp a pohárban és elhatározták, hogy egyáltalán nem kívánnak a britek uralma alatt élni, ahogy nem kívántak elkeveredni a feketékkel sem. Ehelyett egy olyan független államot kívántak megvalósítani, ahol a saját nyelvüket beszélhetik, ahol megtarthatják a hagyományos életmódjukat és a szigorúan vett és gyakorolt keresztény kultúrájukat. Ezzel vette kezdetét a *trekk*, „nagy út”, aminek folyamán 12000 búr házaikat és farmjaikat hátra hagyva, indult útra, hogy egy saját hazát teremtsenek maguknak a belsőbb területeken. Állataikat és ingóságait magukkal vitték, a hátrahagyott farmokat és házakat az újonnan érkező közép afrikai feketék szétrabolták. A brit gyarmati magisztrátus nem akadályozta ezt meg, arra hivatkozva, hogy ha toleranciát mutatnak a barbár törzsek iránt, azok hamar jobb belátásra fognak térni és civilizálódni fognak. Azt nem közölte, hogy erre meddig kell várni, de az idők távlatából jól láthatóan a történelem eddig nem igazolta ennek az ultraliberális álláspontnak az igazát.

Sajnálatos módon, ahogyan az ókori Izrael történelmében is gyakran előfordult, úgy a modernebb időkben is volt számos példája az izraelita törzsek közötti belharcoknak. A brit birodalom katonai ereje messze felülmúlta a búrokét, akik így arra kényszerültek, hogy elhagyják a partvidékeket és északkeleti irányba vándoroljanak az Umzimvubu és Tugela folyók közt elfekvő jó minőségű termőföldekre, a mai Oranje Szabadállam, Transvaal Köztársaság és Natal területeire. A búrok tömeges elvándorlása 1838-ban vette kezdetét, és ennek a résztvevőit nevezték „voortrekkers”-nek, vagyis úttörőknek. A későbbiek folyamán a már háttérhatalmak által irányított Egyesült Királyság és az annak befolyásától szabaddá lett búrok két nagyobb háborút is megvívta a britek ellen: az első búr háború 1880-1881-ben folyt le, a második pedig 1899-1902 között, de ez már egy másik történet lesz.

Amit mindenképpen le kell szögezni, az az, hogy Dél-Afrika földje a közhiedelemmel ellentétben nem a feketéktől lett „elrabolva”. A fehér telepések érkezésekor nem éltek ott afrikai fekete emberek. A helyi tényleges őslakosok a titokzatos eredetű és csekélyszámú bushmanok (*san*-ok) és a több altörzsből kitevődő hottentották (**khokhoi**) voltak (ezeknek a teljes száma

ma sem haladja meg a 300.000 főt). A hottentották egy különleges, kevert khámita, alrasszt képeztek, akik eredetük tekintetében és nyelvükben is teljesen eltértek a fekete-afrikai bantu népektől és békében éltek a fehérekkel. A Niger-Kongó területén őshonos bantu nyelveket beszélő népelemek éppen abban az időben kezdtek meg tömegesen déli irányba vándorolni a belső törzsi háborúik és az *Ordinance 50* által biztosított lehetőségek miatt, amikor a búrok az északabbi területekre vonultak az angolok elől. Így még a jobban ismert, ugyancsak bantu eredetű zuluk sem voltak valójában „őslakosok” a területen.

A búrok partvidékekről történő elvándorlásakor **a zuluk egy írásba foglalt szerződés keretein belül adták át a trekkereknek** a zulu földek peremeit és részeit képző oranjei, transvaali és natali földterületeket. Az egyességet a voortrekkerek vezetője, Piet Retief és más búr vezetők, valamint Dingaan a zuluk királya kötötték meg és írták alá, amit a „Natal Egyesség” néven ismer a történelem. Dingaan csupán egy feltételt kötött a földvételhez, mégpedig azt, hogy a trekkerek szerezzék vissza a zuluk 700 marháját, amit a rivális tlokwa törzs rabolt el tőlük. Emellett kért még 11 puskát is. A búrok vissza is szerezték a marhákat, de a kért lőfegyvereket nem adták át, ami feldühösítette Dingaant. A korrupt Dingaan mestere volt az intrikáknak, maga is árulással és gyilkossággal került hatalomra, amikor testvérével, Mhalanganával orvul meggyilkolták féltestvérüket, az addig szétzilált zulu népet egy nagy harcos nemzetté formáló híres **Shaka**-t. Dingaan ezután végzett Mhalanganával és kegyetlenül leszámolt az ellenzékkel, köztük a hadsereg fővezérével, Ndlaka-val is, akit megfojtottak. Ezután felépítette magának a „királyi fővárost”, Mgundgundlovu-t és rendkívül nagyzóló életmódot folytatott, 300 feleséget és ágyast tartott és rendkívüli módon elhízott. Az udvarában megfordult európai misszionáriusok lesújtó képet festettek róla, öntelt, kicsapongó és élvezethajhász emberként jellemezték, aki ráadásul nagyon megbízhatatlan volt. Nem sokkal azután, hogy Piet Retief tárgyalt a zulu királlyal a voortrekkerek letelepedésével kapcsolatban, több misszionárius is figyelmeztette őt arra, hogy egyáltalán nem bízhat meg Dingaan szavában, s akár az élete is veszélyben forog. A misszionáriusok azt is elmondták Retiefnek, hogy a zulu király a nekik ígért területet azért néptelenítette el, hogy ne legyen az ellenfeleinek hol menedéket és befogadást találni, s nem logikus, hogy ezen a politikán hirtelen változtatni fog azáltal, hogy idegeneket enged oda. De a legnyugtalanítóbb jelentés az volt a misszionáriusok részéről, hogy a zulukat teljesen elképesztette az, hogy a búrok napok alatt tönkrevették egy szakadár zulu tábornoknak, Mzilikazi-nak a teljes seregét, holott Dingaan hatalmas túlerővel és hosszú harcok után sem volt képes győzelmet aratni fölöttük. Más szóval, Dingaan nagyon tartott a búrok erejétől és eleve elhatározta az elpusztításukat a szerződés pedig egy jól kitervelt gyalázatos cselszövés része volt.

A figyelmeztetések ellenére Retief és vele csaknem 100 telepés 1838. február 3.-án mégis visszatért Mgundgundlovu-ba azzal a céllal, hogy egyeztessenek Dingaannal azokat a területeket illetően, amelyeket átadnak a búroknak. A tárgyalásokat követően a telepéseket meghívták egy nagy falusi táncos ünnepségre. A király kérésére az odaérkező

búroknak meg kellett válniuk a fegyvereiktől, aminek naivan eleget is tettek. A bemutatón a zene egyre gyorsult, s vele a zulu harci táncok is egyre vadabbá és extatikusabbá váltak, majd a műsor tetőfokán Dingaan hirtelen el kezdett ordítani: „*Babulaleni abathakathi!*” *Vagyis: Öljétek meg a varázslókat!* Erre a harcosai mind rárohantak a telepésekre és megkötözték őket. A megkötözött foglyokat aztán egy dombra vitték fel nyársakra szurkálták és dorongokkal agyonverték. Retiefet hagyták utoljára, akinek végig kellett néznie a társainak és fiatal fiának a halálát. A kézitáskájában még ott volt az írott szerződés. A Mgundgundlovu-i mézszárlás néven hírhedté vált esemény hatalmas felháborodást váltott ki a búrok között és bosszút fogadtak. Dingaan pedig azonnal elrendelte a zulu „*impik*”-nek [„hadosztályoknak”], hogy támadjanak meg minden búr települést és több tízezernyi zulu harcos indult meg a gyilkos portyára.

A Weenen Mézszárlások

A hírhedt [Weenen Mézszárlás](#)-ra (afrikaans megnevezése: *Bloukransmoorde*) 1838. február 17-e hajnalán került sor, aminek alakalmával tízezer zulu rohant rá a Bushman és Blaauwkrants folyók között elfekvő telepések táboraira. A búrok nagy szekérvagonokon közlekedtek, ezeken szállították a családjaikat, a szerszámaikat és mindenüket, amit képesek voltak magukkal vinni az új élet megteremtéséhez. Esténként a tábor körbe fogták az összekötözött vagonokkal, amelyek így egy erődítményt képeztek. A telepes családokat álmukban lepték meg és kaszabolták le a zuluk az

asszagai néven ismert rövid nyelvű, széles és hosszúpengéjű lándzsáikkal. A meggyilkolt Pietre Retieff tábora volt a legvédtelenebb, más táborok, mint pl.: a Gert Martiz és Sarel Cilliers által vezetett laagerek jobban fel voltak készülve és ellenrohamokkal tartották fel a zulukat, hogy az elpusztult táborokból menekülő búrok elérhessék a biztonságosabb táborokat. A Hans van Resenburg által vezetett csoportok elhagyták a nyílt terepen álló vagonjaikat és egy hegyszirtre vonultak vissza, ahonnan folyamatos sortüzekkel állították meg a zuluk támadásait. A lőszer fogytával egy Marthinus Oosthuizen nevű fiatalember a zulu sorok mellett elszáguldva visszatért az elhagyott táborba és magához vette a hátrahagyott lőszereket, amiket sikeresen eljuttatott a szikla szirt védelmében álló búrokhoz. Ezt követően a zuluk több sikertelen próbálkozás után végül felhagytak a támadásokkal és elvonultak. A harcoló telepések keményen megállták a helyüket és több száz zulu holtteste maradt hátra a csatamezőkön. A búrok 41 férfit, 56 nőt, 185 gyermeket vesztek el, mellettük további 252 *khoikhoit* (hottentottát) és *basutot* (bantut) mézszároltak le a zuluk. Nem mellékesen, a zuluk elraboltak 25000 marhát, juhot és lovat is. Két

hónappal később, április 15.-én történt még egy nagyobb támadás a táborok ellen, aminek alkalmával további 33 férfit, 75 nőt és 123 gyermeket gyilkoltak meg. E harcok színhelyén épült fel később egy búr város, amit *Veenen*-nek (a siralom helye) neveztek el. Noha a zuluk több embert veszítettek el e harcokban, de a búrok közül teljes családok pusztultak el és nagyon nagyszámú gyermeket veszítettek el. A komoly veszteségeik miatt Dingaan nem volt megelégedve harcosainak teljesítményével.

Retief halála után a voortrekker táborok élére Andries Pretorius állt (Dél-Afrika fővárosa, Pretoria róla lett elnevezve). A búrok a viszonylag csekély létszámuk ellenére elégtételt kívántak venni a cselszövő, szavát megszegő és orvul támadó zulukon. Sokuknak barátai és családtagjai veszttek oda a mérszárásban. Pretorius 64 vagonnal és 464 fős búr csapatral indult meg 1838 december 9.-én a zulu földek felé. A 464 búr mellett volt három angol önkéntes harcos, valamint néhány száz afrikai cseléd, illetve állatgondozó is, ez utóbbiak nem vettek részt a harcokban. A szekereket ökrök húzták, s a táborban 900 ökör és 500 ló volt. A voortrekkerek nagyon fegyelmezettek voltak, a szekerek négyes sorokban haladtak, hogy a karaván ne nyúljon el túl hosszúvá, ami sebezhetővé tette volna a rajtaütésekkel szemben. Éjszakánként a szekereket a tábor körül csatarendben állították fel és a kiküldött felderítők és járőrök biztosították azt, hogy ne érje az alvókat váratlan támadás. A szekereket a harcok esetén egy a voortrekkerek által kidolgozott védelmi alakzatba állították föl és kötözték össze, ami egy optimális védelmi rendszert képzett a tömeges támadásokkal szemben. A búrok muskétákkal voltak felfegyverezve, amelyek újratöltése még egy képzett ember számára is legalább 30-40 másodpercet vett igénybe, de a tábor védői személyenként két-három muskétával voltak felszerelve, amiket a segédek váltva töltöttek a lövészeknek, s ezáltal egy lövész percenként 3-4 lövést volt képes leadni, ami már jó tüzelési rátának számított. Ráadásul a telepések kiváló lövészek voltak, hiszen már kora gyermekkorukban megtanulták a puskák kezelését és a vadászatot (ezt később az angolok is kénytelenek voltak megtapasztalni a két angol búr háború idején). A szekértáborban volt három könnyű löveg is. Tisztában voltak azzal, hogy nem csak iszonyatos túlerővel, de az egész afrikai kontinens legerősebb seregeivel és legkiválóbb harcosaival állnak szemben. A búrok így nem voltak elbizakodottak, ehelyett együttesen folyamodtak Izrael Istenének közbenjárásáért. Ekkor fogalmazódott meg a telepések egy vezetőjének, Saler Cilliers-nek tulajdonított híres fogadalma. *„Testvérek és polgártársak, itt állunk az ég és föld Istene előtt, megígérve azt, hogy amennyiben oltalmába vesz bennünket és az ellenséget a kezünkbe adja, akkor [a továbbiakban] ezen a napon hálát adunk neki és ezt a napot szent shabbath-napként fogjuk megtartani és ráhagyjuk ezt a gyermekeinkre is, hogy ők és az eljövendő nemzedékek is tartsák ezt emlékezetben és legyen az Ő nagy neve dicsőítve a győzelemért.”* A menetelés közben, ezt minden este elismélték és Zsoltárok éneklésével zárták a napot. A fogadalom eredeti szövegét sosem jegyezték le szó szerint, az itt feltüntetett verzió

Jan Bantjes személyes naplóbejegyzéséből származik, ami minden bizonnyal a december 9.-én elhangzott szózat lejegyzése. A fogadalom szövege meg lett örökítve még Andries Pretoriusnak az 1838. december 23.-án Volksgraad-hoz (a Civil Tanácshoz) megírt jelentésében és Sarel Cilliers 1871-ből származó személyes naplóbejegyzésében is. A csatában résztvevő Deward Pretorius 1862-ben megírt emlékiratai szerint a fogadalom magában foglalta egy emléképület és iskola megépítését is.

„Öten közületek megfutamítanak százat, és százan megfutamítanak tízezret, s ellenségeitek elhullnak kardotok előtt.” (3Móz. 26:8)

A kommandó december 15.-én átkelt a Buffalo folyón, a Buffalo és Ncome folyók közötti területen állt meg. Ekkor a kiküldött felderítők jelentették, hogy egy hatalmas zulu sereg közeledik, ami egy jó félórányi távolságra van tőlük. Pretorius azonnal megvizsgálta a terepet, s a Ncome folyó túlsó partján találta meg a legmegfelelőbb helyet a védelemre. A folyó nyugati partján volt egy *donga* (vízmosás) s a laagert így egy a természet által is védett helyen állították fel. A jól képzett búrok a 64 vagonat kevesebb, mint egy óra alatt zárták össze a szabvány védelmi D alakzatba. A D forma egyenes szárát a vízmosással szemben a félkör pedig részint a folyó partjára, részint pedig a nyílt terepre nézett. Sarel Cilliers még egy utolsó alkalommal elismételtette a fogadalmat, amit ismét zsoldárokkal zártak le. A csata 1838. december 16.-án vette kezdetét, az éjszaka folyamán egy zulu seregrész rá akart törni a táborra, de eltévedtek a sötétben és a sűrű ködben, így nem történt támadás. Hajnalban, a nap felkelteivel és a köd eloszlásával viszont az egész zulu sereg ott állt előttük felsorakozva. A teljes sereg létszáma 15-20 ezer között volt, a különböző seregcsoportokat a különböző színű és mintájú pajzsok különböztették meg. A legelső soraik mindössze 40 lépésnyire voltak a tábor félkörétől. Ekkor Pretorius ezt kiáltotta a védőknek: *„Ne tartsatok az ellenség számának sokaságától, el fogunk bírni velük.”* Amikor egy nagy zulu seregrész elindult a vízmosás irányában, hogy abból az irányból támadjanak a táborra, Pretorius magához ragadta a kezdeményezést és egy sortüzet parancsolt az irányukba. A zuluk még a vad harci táncaikat sem kezdték meg, már hullani kezdtek. Ezután ordítózva és hangosan sziszegve, valamint a fegyvereiket csörgetve az egész sereg egy emberként indult meg, hogy egyetlen gyors rohammal elsöpörjék a tábor 467 védőjét. Az afrikai törzsi harcokban a zuluk verhetetlenek voltak, akik több száz más törzset győztek le, esetenként megsemmisítette azokat. Taktikájuk a tömeges, gyors és könyörtelen roham volt, az ellenséget félkörben, az ún. „szarvak formáció” alkalmazásával való bekerítése, majd levágása. A megvadult zuluk ezt alkalmazták a trekkerek ellen is és tömött sorokban, ordítózva rohantak bele az egymást követő sortüzekbe. A tábori kör védelmére felállított két kis löveg utcákat

nyitott a soraikban, a lövészeknek pedig még célozniuk sem kellett igazán, hogy embert találjanak. Az első támadó hullámokat szó szerint halomra lőtték és a zuluk kénytelenek voltak visszavonulni lő távon kívül, vagyis kb. 500 méterre a tábortól. Pretorius fivérét és egy tolmácsot küldött ki a táborból, hogy hergeljék további harcra a zulukat, mert nem kívánták azt, hogy az éjszakában is folytatódjon a harc. A követek így kiáltoztak a zuluk felé: *„Mire vártok Dingaan emberei? Mi férfiakkal akarunk megküzdeni, nem asszonyokkal és gyerekekkel [mint ti tettétek]. Avagy [férfiakkal] már nem mertek harcolni?”* Ez nagyon felingerelte a zulukat és pajzsaikat csapkodva, rikoltozva, ugrabugrálva rohantak a vagonok irányába. Ez volt az egész csata legnagyobb és legerősebb rohama. A védők annyi lövést adtak le a muskétáikból, hogy csöveik kezdtek veszélyesen felhevülni. A tábor remekül megválasztott helye nagyon előnytelen volt a zuluk számára, rendkívül frusztrálta őket, hogy minél közelebb kerülnek a szekerekhez, annál szűkebb a mozgásterük. A vízmosás és a folyó közötti terepen tölcészerűen szűkült össze a sereg és az állandó tűz alatt egymásban és az elesett társaikba botladozva kellett támadniuk. A veszteségeik egyre növekedtek, anélkül, hogy bármit is elértek volna. Ez a büszke harcos nép soha nem tapasztalt még ilyet. Andries Pretorius látva, hogy a harc a tetőfokára hágott, a lőszer pedig fogytán volt, egy elszánt lépésre szánta el magát, mégpedig arra, hogy a táborból kitört egy lovascsapat élén. Ahogy megnyitották a szekértábor, a két ágyú lövései és egy sortűz után 150 búr lovas rontott rá a meglepett zulukra. A történelemben először tört meg a zulu arcvonal és menekültek el a harcosok a csatából. Ezen a ponton Ndela a zuluk „tábornoka” rohamra indította az elit harcosok egységeit, de a leszűkült területre érve képtelenek voltak bármit is tenni, mert a visszavonuló és menekülő zuluk feltartották és megbontották az elit alakulatok sorait. A teljesen összegabalyodott sereg tagjai a folyóba ugrálva vagy a part menti cserjékben megbújva próbáltak elmenekülni, de a búr lovasok legtöbbjüket vagy lelőtték, vagy levágták. A másik oldalon Sarel Cilliers tört ki egy másik lovas kommandóval, akik ugyancsak megfutamtították a zulukat azon az arcvonalon. A búr lovasok üldözőbe vették a fejvesztetten menekülő zulukat, levágva mind, akit elértek. A harcok folyamán a szekértábor teljesen érintetlen maradt, körülötte szerte és a folyóvízben több mint 3000 zulu holtteste maradt hátra, pirosra festve a folyó vizét. A csatában egyetlen búr nem halt meg, de még az állatok is mind épek maradtak. A táborban hárman könnyebben megsebesültek köztük Pretorius, aki egy lándzsaszúrást szenvedett el a bal karján a kitörést követő közelharcban.

Az este közeledtével a kimerült kommandó tagjai visszatértek a táborba és köszönetet adva Istennek elfogyasztották az első aznapi ételadagjukat. A foglyul ejtett zuluk a kihallgatásuk alkalmával elmondták, hogy a harcok folyamán félelmetes, ragyogó lények sokaságát látták a tábor fölött felhőkön lebegni, akik nyilakkal lövöldözték rájuk.

A harcot követően a búrok megtisztították a muskétáikat és golyókat öntöttek, hogy másnap útnak induljanak Mgundgundlovuba, Dingaan fővárosába. December 20.-án feltűnt előttük a zulu főváros, ami ekkor már lángokban állt, ugyanis Dingaan felgyújtatta a saját királyi városát és a teljes lakosságával elmenekült onnan. Az elpusztult városban megtalálták Piet Retief és

csaknem 100 fős kíséretének a felnyársalt és agyonvert holttesteit, valamint Retief kézításkáját, az abban foglalt egyességi dokumentummal, a zulu király saját aláírásával hitelesítve. A holttesteket egy közös sírban helyezték örök nyugalomra. Ezek után a zulu királyságot belső viszályok őrölték fel, és Dingaan uralmának egy féltestvére Mpade vetett véget. A telepések viszont megalapították az első jelentősebb államukat, a Natal köztársaságot. 1841-ben a trekkerek ígéretükhöz híven Pietermaritzburg-ben felépítették a fogadalom épületét, és átadták a fogadalom elkötelezettségeit a következő nemzedékek számára is.

Feltétlenül meg kell jegyezni azt az egyáltalán nem mellékes tényt, hogy miként Ábrahám is pénzért és egy írásos szövetség keretein belül vásárolta meg az Isten által eleve neki és utódainak szánt területet, úgy a búrok is áron és egy szövetség keretein belül vették meg azt a földet, ahová a Mindenható elvezette őket áldásainak birtokbavételére. Ne feledjük, Isten az, aki felemeli a nemzeteket és egymás fölé helyezi őket ítélete és tetszése szerint. A Shaka által egybekovácolt zulu nemzet egy kegyetlen katonai nemzetté formálódott, Shaka még a saját katonáit is nagyon kegyetlenül és indokolatlanul gyötörte, csak azért, hogy „edződjenek”. Mindezt tetőzte Dingaan gonoszsága és ármánya, majd pedig a telepések orvul való kegyetlen lemészárlása. Röviden szólva, a zuluk ekkor megmérettettek és ítéletben részesültek az Isten segítségét kérő búrok keze által.

Ennek a csatának a kimenetele nem csupán a voortrekkerek katonai győzelmét jelentette, **hanem a Biblia Istenében hívő fehér civilizáció győzelmét az afrikai pogány népek fölött.** És ez az, amit ma már nem szabad így kimondani, mert megbotránkoztató a politikailag korrekt liberális világ számára. Pedig ez az esemény hosszútávon az afrikaiak tömegeinek az evangelizálását eredményezte és végső soron a javukat szolgálta. 1838-ig nem volt egyetlen ismert példája annak, hogy akár csak egyetlen egy zulu is kereszténnyé lett volna. Noha az angol és amerikai misszionáriusok ekkor már 18 éve jelen voltak és hirdettek a zulu területeken, azok egyszerűen nem voltak kíváncsiak és fogékonyak a fehér emberek Istenére. Ennek egy elsődleges oka az ősidőktől vallott mélyen beágyazódott babonás hiedelmekhez való ragaszkodás volt. Emellett, a zulu királyoknak politikailag is érdekükben állt az ősi babonás hit fenntartása, hiszen ők egy olyan nép fejei voltak, amelyet mélyen átitatott az effajta hiedelem és a varázslók erejétől való félelem. Miután azonban a zuluk megtapasztalták azt, hogy a búrok Istene a leghatározottabb módon megsegítette a telepéseket, onnantól messze nagyobb tisztelettel tekintettek rá és röviddel ezután megkezdődtek a bemerítkezések is. Ily módon az elszenvedett komoly katonai vereség biztosította azt, hogy nyitottabbakká legyenek a Biblia Istene iránt, amivel meg is indulhatott a szellemi megújulás a zuluk köreiben. Ez egyébként egy általánosnak mondható jelenség volt szerte Afrikában. A mai Rhodézia területén pl. a híres angol misszionárius, Robert Moffat fáradhatatlan munkássága ellenére sem voltak megtérők a helyi matabele törzs köreiben mindaddig, míg az angolok 1893-ban tönkre nem verték Lobengula seregeit a Matabele Háború folyamán. A vereséget követően a nép hirtelen sokkal

fogékonyabbá lett a keresztények Istenének befogadására. Afrikában már csak így mentek a dolgok.

A történehez itt is hozzátartozik az, hogy a búrok, a sikeres csata után nem kívántak további elégtételt venni a zulu harcosokon a mézárásokban elvesztett barátaik és családtagjaik miatt, és nem követtek el atrocitásokat a civil zulu lakossággal szemben. Ehelyett egy a keresztény szellemiség jegyében végbemenő kulturális mandátumnak tartották azt, hogy egy nagy missziót létesítsenek Mgundgudlovuban, nem messze attól a helytől, ahol megölték Piet Retifet és a vele lévő csaknem száz másik búr. E kulturális mandátum, vagy küldetés részeként a búrok aztán további missziós központok, iskolák, kórházak és árvaházak sorát létesítették meg a korábbi ellenfeleik számára.

A történelem egy furcsa fricskájaként, éppen azon a napon, amikor a búrok győzelmet arattak a Véres folyónál, az angolok felhúzták az Union Jack-et Durbanban, amivel kezdetét vette az élet halál harcuk, nem az afrikaiakkal szemben, hanem izraelita testvéreikkel szemben.

A voortrekkereket aztán további búr telepések követték, akik létrehozták az Oranje Szabad Államot és a Transvaal-t, két afrikaan nyelvet beszélő köztársaságot. Dél-Afrika a XX. századra a világ egyik legfejlettebb és leggazdagabb országává vált, s a jólét, mint máshol is, itt is elvonta a figyelmet a szellemi dolgokról.

A véres folyó csatájának emlékparkja.

A szorongattatás kezdete

Az izraelita nemzeteknek a rendkívül ígéretes sorsrésze mellett volt egy alig ismert próféciai mandátumuk is azáltal, hogy kalapácsként, büntető eszközként szolgáltak Isten kezében:

Jeremiás 51:19-21 ¹⁹ **Nem ilyen Jákób osztályrésze**, mert mindennek teremtője és az ő örökségük pálczája, Seregek Ura az ő neve! ²⁰ **Pörölyöm vagy te nekem, hadi fegyverem, és**

nemzeteket zúztam össze veled, és országokat vesztettem el veled. ²¹ És általad zúztam össze a lovakat és lovagjaikat, és általad zúztam össze a szekereket és a benne ülőt.

Természetesen a választottság, az áldások felelősséggel járnak. Tény, hogy más volt az izraelita népek szellemi minősége akkor, amikor felvették a születésjogi áldásokat, s pörölyként csaptak le a nemzetekre, és megint más a maiaké. A nem is oly régen még karakteres izraeliták utódait ma már a lázadás szellemisége itatja át, beleszokva a jólétbe elfordultak Istentől örömhajhászokká és hálátlanokká lettek. A próféciák előre jelezték mindezt, s jól tudjuk, hogy ez a jelenlegi tendenciák a bukáshoz vezetnek. Ennek még a kezdetén vagyunk, de a katonai és gazdasági erejüket elvesztő izraelitákra egy eddig soha nem látott méretű vészorszak jön el, amelyben messze több mint kétharmaduk fog elpusztulni. A dél-afrikai angolok és búrok esetében mindez egyre gyorsabban kezd kibontakozni, őket MÁR az ellenségeik uralják annak minden kegyetlen velejárójával. A választottsággal nem csak áldások jönnek, de büntetések is:

Ámosz 3:2 Csak titeket választottalak magamnak e földnek minden nemzetségei közül; **azért büntetlek meg titeket minden gonoszágotokért.**

Az elmúlt évtizedekben a búr népet a lehető legnegatívabb fényben és egyenesen gyalázatosnak mondható módon tüntették fel a luciferiánus háttérhatalom által irányított liberális médiában világszerte. A búrok megrablása, az ellenük elkövetett kegyetlen atrocitások és népirtás sem ébresztette fel a szellemileg teljesen elkorcsosult nyugati világot még csak a minimális szimpátia erejéig sem arra, hogy valami módon megsegítsék a testvéreiket. Még csak politikai nyomást sem gyakorolnak a korrupt és elnyomó afrikai rezsimekre. Ehelyett a pusztító afrikai migránsáradat ellátásával és Európába szállításával vannak elfoglalva, noha tudniuk kellene, hogy ezzel a saját sorsukat pecsételik meg.

Andries Pretoriust a búrok nemzeti hősiükként tartják számon, s ezt a címet nem csupán a Véres folyó csatában érdemelte ki. 1852-ben búr részről ő vezette azokat az angolokkal folytatott tárgyalásokat (Sand River Egyezmény), aminek az eredményeként az angolok elismerték Transvaal függetlenségét. Andries fia Marthinus Pretorius amikor 1855-ben megalapított egy várost a *Tshwane* (afrikaans nevén Aapies) folyó partján, azt apja után Pretoriának nevezték el. 1860-tól Pretoria lett a Dél-afrikai Köztársaság fővárosa. Pretoria soha nem volt egy feketék lakta város, a búrok alapították meg és ők tették egy gazdag és lüktető világvárossá.

Miután 1994-ben megszűnt a fehér kisebbségi uralom, hirtelen városok, terek, utcák, parkok stb. tucatjainak a **nevét változtatták meg**. Kezdetben leginkább a búr neveket iktatták ki, s adtak helyettük afrikai megnevezéseket, de ez később kiterjedt az angol nevekre is. A Mandela által vezetett ANC rezsimek heves vitákat követően kieszközölte Pretoria nevének a megváltoztatását is,

aminek alkalmával a Tshwane nevet kapta. A Tshwane jelentés „majmocska”, vagy „kis majom”, s ennek búr fordítása az Apies. Ez a névválasztás érthető módon sok tekintetben balul ütött ki. A búrok úgy tekintenek erre, hogy a történelmüktől kívánják megfosztani őket, hiszen nem egy afrikai város került vissza afrikai kézbe, hanem egy fehér város került afrikai uralom alá. A név meggondolatlan, de jelképes megválasztása, talán egy igen csekély kárpótlás a számukra, még akkor is, ha az sokatmondó.

A fehér uralom megszűnésével Dél-Afrika gyors ütemben „afrikanizálódni” kezdett, ennek minden negatív velejárójával és következményével. A kvázi kommunista ANC uralomnak azonban van egy ennél is messzemenően sötétebb oldala, ugyanis amióta kormányra léptek, több mint 4000 búrzt gyilkoltak meg a lehető legkegyetlenebb módon, sokukat megcsonkították és szörnyen megkínózták. Ezek a számok pedig naponta növekednek és várhatóan folytatódni fog. De Izrael Istenénél nincs változás, ha népe hozzá kiált, meghallgatja őket és megmenti az igaz maradékukat. A csodák ideje még előttünk áll, s Isten megtartja az övéit. Emlékezzünk csak a Véres folyó csatájára.

Tudjuk, hogy a nagy nyomorúságot túlélő megtért izraelita maradék össze lesz gyűjtve a világ legkülönbözőbb tájairól, hogy hazatérjenek majd egy nagy „új Exodusban”. Sofóniás próféta rámutat, hogy az izraeliták egy ilyen eleme Dél-Afrikából fog hazatelepedni:

Sofóniás 3:10-11 ¹⁰ Kús [Etiópia] folyóvizain túlról hozzák imádóim, szétszórt népemnek leányai ételáldozatomat nekem. ¹¹ Azon a napon nem szégyenülsz meg egyetlen cselekedetért sem, amelyekkel vétkeztél ellenem; mert akkor eltávolítom körödből azokat, akik kérkedve örvendeznek benned, és nem kevélykedel többé ez én szent hegyemen.

Etiópia, vagy Kús kelet afrikai területeit négy nagy folyó választja el Dél-Afrikától, a Zambezi, a Cunene, a Cubango és a Cuano folyók. E folyóvizek mögül, Dél-Afrikából, Mozambikból és Zimbabvéból kerülnek majd vissza az Ígéret Földjére Zebulon, Rúben és Efraim a nagy nyomorúságot elszenvedő és megtért törzsek elemei. Ézsaiás próféta ugyancsak tesz egy sokatmondó utalást, miszerint „*Etiópia folyói mögül [dél-afrikai területek] fog Sionba visszatérni és áldozatot bemutatni a Seregek Urának a meggyötört és megtaposott, de reménytelen nemzet [az izraeliták dél-afrikai maradékai]*” (Ézs. 18:2,7 - LXX).

Hogy miért vette kezdetét a fehérek népiirtása éppen a búrokkal? Ennek talán az egyik fő oka az volt, hogy kiebrudalták a Sátán zsinagógáját és **soha nem adták be a derekukat a multikulturális liberális eszméknek**. Ez a sorsrész azonban gyors ütemben ki fog terjedni minden izraelita népre, mert egyedül az fog megtérést eredményezni. A népeknek pedig meg kell tapasztalniuk a szinte

közhelyként használt próféciai ígéret valós, gyakorlatias oldalát: Aki áldja Izraelt, áldott lesz, aki átkozza átkozott. Ennek, kérem szépen van egy nagyon gyakorlatias oldala.

Ahogy Amerikát nem az "őshonos" indiánok tették nagygyá és páratlanul gazdaggá, úgy Dél-Afrikát sem a fekete ember tette a kontinens leggazdagabb országává, hanem az áldásaikat felvevő izraeliták, akik viszont áldást hoztak az ott élő népekre. Üldözésük és pusztításuk visszaüt majd, éhínséget, dögvészt és pusztulást hoz gyalázóikra és a büntetésük eszközeire. Isten kegyelméből lesz tehát Izraelnek egy túlélő maradéka, amely megtér Istenéhez és betöltve küldetését mint nemzet lesz a millennium idején.

Források:

Johannes Meintjes, The Voortrekkers, 1973, Corgi Books

C. Venter, The Great Trek, 195, Nelson

M. Nathan, The Voortrekkers of South Africa, 1937, London

B. J. Liebenberg, Andries Pretoriusin, 1977, Pretoria

Donald Morris, The Washing of the Spears, 1966, Jonathan Cape

Hasznos online források:

<http://www.voortrekker-history.co.za/index.php#.W3n2huhKiM8>

<https://www.reformationsa.org/index.php/history/71-daycovenant>

<http://kinsmanredeemer.com/battle-blood-river>

<https://ensignmessage.com/articles/blood-river-the-drama/>

<http://www.slideshare.net/frontfel/the-day-of-the-covenant-and-the-battle-of-blood-river>